

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesечно 40 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesечно 35 Din
nedeljska izdaja
celotno v Jugosla-
viji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
Istop. peti vrsta
maloglasni po 150
in 20, večji oglasni
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškim delu
vrstica po 10 Din
a. Pr. večim a.
neročili popust
Izide ob 4 jutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, neizbrani
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravitelstvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celokom-
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.347
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

V vrtincu zaslepljenosti

Od Maribora pa do najjužnejših točk države je vse prebivalstvo z demonstrativno jasnostjo proslavilo desetletnico državnega zedinjenja, da pred vsem svetom deklarira svojo zvestobo do države, za katero je z nezlomljivo udanostjo, pa naj bodo notranja nesoglasja še tako velika. Zakaj vsa ta nesoglasja so samo naša notranja zadeva, ki se ne tiče nobenega tujca in ki jo bomo sami likvidirali. Proč tujini pa smo in ostanemo ena sama celota in enota in da bo to poudarjeno z vso odločnostjo, so se aktivno udeležili jubilejnih proslav tudi krogi, ki so sicer odkriti nasprotniki vlade. Split, ki je še pred kratkim tako ostentativno poudaril svoje hrvaško stališče, je na dan 1. decembra še bolj odločno naglasil, da je vselej in vedno v taboru zedinjene države Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Našli so se pa ljudje, ki so pod diktom frankovske Vlaške ulice smatrali za svojo dolžnost, da s krvjo omadežujejo splošni narodni praznik in da dajo našim zakletim narodnim nasprotnikom priliko za triumf. V vrtincu iz nemoglega sovraštva porojene zaslepljenosti ti ljudje sploh niso več trezno misliti in delati, ko da bi bil splošen polom višek vse politike. Ne poznajo nobenih ozirov in nobenih argumentov, temveč pred očmi imajo samo eno, da povzročijo vinarje in da bi potem v kalnem ribarilu.

Tem političnim obupancem pa bodi povedano z vso odločnostjo, da je proevit države Srbov, Hrvatov in Slovencev stvar nas vseh in da zlasti mi, na skrajni meji države stoječi Slovenci nikdar ne bomo dopustili, da bi postala po svobodni volji vseh treh narodov nastala država plen komunističnih špekulantov in osebnih ambicionistov. O tem nemahljivem stališču vseh Slovencev bi se mogli frankovski in komunistični politični pustolovci prav temeljito prepričati, če bi slišali, kak odnosa so povzročili zagrebški dogodki v Sloveniji. Vse, brez izjeme jih je obsjalo in vsi Slovenci brez izjeme so izjavljali, da Slovenci niso pripravljeni plačevati temne račune sfa-talizirane Vlaške ulice.

Mi, ki smo ob meji, vemo, kaj je država in mi ne pustimo, da bi zaslepljeni prenapetosti ali pa celo zlobni politični računari pre-skrbnovali triumfe našim narodnim nasprotnikom.

Morda so bili med prireditelji zagrebških demonstracij tudi zaslepljeni idealisti, ki so mislili, da s krvavimi dogodki na dan splošnega narodnega praznika pomagajo KDK. Tem zaslepljenecem treba povedati z vso odločnostjo, da je njihov račun docela napačen. Kajti niso oni pomagali KDK, temveč jo narobe prav temeljito kompromitirali, ker so dokazali, da je KDK absolutno pod diktom instinktov Vlaške ulice ter neodgovorne mese in, da zato ni dozorela svoji nalogi. Glavni argument KDK je, da bi izpolnili njenih zahtev okreplila državo, zagrebške demonstracije pa so ta argument discreditali, ker so dokazale, da je KDK proti instinktom mase brez moči. Po sobotnih demonstracijah je jasno, da KDK ne vodi, temveč da n'jo vodijo mase in da so tu že posledice brezglave politike, ki je politiki mase vedno lastna.

Zato pa si naj tudi vodstvo KDK posledice svoje hoje za maso pripiše sebi. Jasno in avtoritativnega mesta je bilo povedano KDK, da je iskren sporazum zaželen in zato vsak bip mogoč. Določno in jasno pa je bilo tudi povedano, da so merodajni krogi za ceno notranjega sporazuma pripravljeni do velikih in kardinalnih koncesij, kakršne so dosegljive sploh samo v narodni državi. Toda vedno je bilo poudarjeno, da morajo vse te koncesije samo utrditi državo in da na škodo države ne more biti nobene koncesije. Demonstracije proti najvišjemu državnemu prazniku pa morejo biti od patriotične javnosti sprejete tudi kot dokaz, da hočejo voditelji KDK samo kompromis, ki bi bil na škodo države. S svoje strani nismo tega mnenja, temveč mislimo, da v vrtincu zaslepljenosti nimajo voditelji KDK možnosti jasnega vida in da kljub vsem izjavam in dogodkom hočejo napredek nam vsem skupne države. Zato pa z vso iskrenostjo brata opominjamo voditelje, da trezno preudarijo vse posledice, ki morajo nastati, če bo vladal še nespren instinkt Vlaške ulice in da se zato temu diktu upro.

Danes po provokantnih zagrebških dogodkih je zadnji hip, da se voditelji KDK diktu Vlaške ulice upro, ali pa bodo nastopili

Slovesne proslave narodnega praznika v vsej državi

Velikanske manifestacije v Mariboru

Komunisti in sfa-natizirani omladinci povzročili krvave dogodke v Zagrebu

Vse obsoja krvave zagrebške demonstracije — Policija ni streljala — V Beogradu zahtevajo izjemne odredbe proti KDK

Poročila, ki jih je prejelo uredništvo iz vseh večjih mest in krajev naše države, pravijo, da je jugoslovansko ljudstvo od Maribora do Skoplja vsepovsod na najsvetanejši način in z iskrenim navdušenjem proslavilo desetletnico osvobodjenja. Edino v Zagrebu je prišlo do žalostnih dogodkov. Dosedanji tok preiskave je pokazal, da gre pri tem osamljenem slučaju za organizirano in dobro premišljeno provokacijo, ki naj bi politiki KDK dala priložnost in novega materiala za hujšanje. Ni še popolnoma ugotovljeno, kdo je neposredni iniciator najnovejšega krvoprelitja. Gotovo pa je, da ta ni daleč od onih krogov, ki bruhajo žveplo in ogenj na obstoječe stanje in na vse, kar je sveto našem narodu. Kakor obsojamo vsako krvoprelitje, obsojamo tudi to najnovejše. Odločno pa obsojamo tudi vse one, ki s svojim delovanjem pomarajo ustvariti atmosfero, v kateri so možni taki dogodki.

★

Zagreb, 2. dec. (Tel. »Slov.«) Včerajšnji žalostni dogodki so izzvali težko razpoloženje med zagrebškim prebivalstvom, posebno pa v onih krogih, ki mirnejše gledajo na naše politične razmere. Splošno se naglašja, da do teh obžalovanja vrednih dogodkov ne bi prišlo, če se ne bi od gotove strani neprestano harangiralo in če ne bi neodgovorni del zagrebškega tiska neprestano deloval na to, da na vsak način ta dan izkoristi za svoje mračne cilje. Ne glede na izjave odgovornih voditeljev KDK o bojkotiranju 1. decembra, je časopisje storilo vse, da razburka strasti do najvišje mere, posebno pri neodgovornih elementih zagrebške ulice.

Tako je n. pr. frankovski list »Hrvatski Domobran« harangiral v svojih poslednjih številkah. V najnovejši številki pa je objavil plamenit in podžigajoč apel poslanca dr. Ante Pavelića, v katerem poziva omladino na neizprosni boj in na borbo. Zrani Joe Matosić pa je v svojem listu »Hrvatski Borac« objavljaj neprestano

najbolj alarmantne vesti,

češ, da se za spomlad pripravlja vojska in da zato Francija potrebuje našo vojsko in zato dela na to, da bi naša vojska bila močna. Dr. Korošec, da bo zato moral dati ostavko. Novo vlado pa bo sestavil dr. Maček.

Temu harangiranju s strani vseh delov KDK se je pridružilo delovanje

nelegalnih komunističnih organizacij.

Komunisti so v tej protidržavni gonji bili najbolj agilni in delovanje znanih agentov komunistične organizacije se je najbolj opazilo. Tako se je že v noči od 30. novembra na 1. decembra delil in nalepljal po vseh ulicah Zagreba lepak, na katerem je naslikana

velika mrtvaška glava

in v katerem se zagrebško prebivalstvo poziva, da naj nikar ne izobesi zastav in da naj bodo vsi javni lokali po osmi uri zvečer zaprti. Očito je, da so ta lepak izdali komunisti in po dosedanjem poizvedovanju so bili tudi tiskani nekje v provinci. Komunistični prsti so se opazili tudi pri včerajšnjih demonstracijah, ker je bilo na vsakem koraku srečati znane boljševiške agitatorje in dober del demonstrantov, vsaj oni, ki so uporabljali orožje, so znani člani komunistične mladinske organizacije. Res je, da so v vseh demonstracijah najaktivnejše sodelovali pristaši hrvatske nacionalne omladine, vendar pa oni v glavnem niso uporabljali strelnega orožja.

dogodki, ki bodo globoko zadeli ves hrvatski narod.

Kot pravi bratje bi mi Slovenci te dogodke hoteli na vsak način preprečiti, kakor smo jih že preprečili, toda brez pomoči Zagreba je nam to nemogoče. To si naj zapomnijo voditelji KDK, da ne bodo zvonili po toči

Potek dogodkov

je bil sledeči:

Na dan proslave bi se morala ob 9. uri zjutraj začeti v zagrebški katedrali svečana služba božja. Kakor običajno, so se že pred pričetkom na trgu pred katedralo zbirali uradni predstavniki s svojimi soprogami. Zbralo pa se je tudi veliko število meščanstva. Iz srede množice so pričeli padati številni klici proti vladi, proti državi, posebno pa proti vojski. Ko je pred katedralo prispel del vojske, ki je bila določena, da se udeleži svečane božje službe v katoliški katedrali, so se iznenada na stolpu

pojavele črne zastave.

Policija se je takoj podala na zvonik. Civilni detektivi so takoj umaknili razobešene zastave in aretirali mladeniče, ki so te zastave razobešili ter jih hoteli odpeljati na policijo.

Ker so klici proti vojski in proti državi postajali vedno številnejši in se je med množico pojavljalo vedno močnejše, preteče in grozeče razpoloženje, so nekateri častniki zapovedali svojim vodim, da naj vojaki nataknejo bajonete. Ko so se pojavili detektivi z aretiranimi mladeniči, je masa pohitela za njimi z očitnim namenom, da jih osvobodi. General Matić, ko je videl, da demonstracije zavzemajo vedno večji obseg, je izdal povelje, da se vojska odpravi na odhod. Vojaštvo je nalo na povelje

zarusilo trg

pred katoliško katedralo in očilo k pravoslavni cerkvi.

Zagrebške »Novosti« naglašajo, da so v času, ko so detektivi vodili mladeniče iz cerkvenega zvonika, padli številni klici proti edinstvu države, proti Belgradu in proti vojski in da se je približno 500 delavcev in drugih bližajo skupini detektivov in mladeničev. Pravijo nadalje, da so vojaki večinoma kar sami od sebe pričeli natikati bajonete, da bi pohiteli v obrambo svojega priljubljenega poveljnika generala Uzun-Mirkovića. Po »Novostih« se je ta dogodek odigral tako-le:

General Uzun-Mirković je stopil proti približavajoči se veliki skupini delavcev in meščanov ter z vzdignjeno roko zaklical:

»Stoj!«

Vojaki, videči svojega generala deloma že obkroženega od mase, ki je klicala proti generalu in proti vojski ter pretila, so sami spontano pričeli polniti puške in natikati bajonete na puške. Incident pred katedralo pa se je v miru končal, ko je vojska odkorakala proti pravoslavni cerkvi.

Medtem so detektivi, spremljani od štirih uniformiranih stražnikov, odpeljali mladeniče proti policijski stražnici, ki se nahaja, kakor znano, v Petrinjski ulici. Na oglu Petrinjske in Jurišičeve ulice je nastalo

prvo streljanje.

Raznesli so takoj vest, da je detektiv Jurič oddal prvi strel in ubil Stanka Petriča, ki je padel kot žrtev tega streljanja. Čim je pričelo streljanje, se je masa razbežala na vse strani. V bližini zagrebškega magacina pa je ležal mlad človek v luži krvi. Neaj mladeničev je pohitelo k njemu in so ga takoj odnesli v bližnjo Zakladno bolnico. Nedaleč od njega pa je ležal stražnik, ki je bil težko ranjen v hrbtenico. Bil je brez zavesti in tudi njega so odnesli v bolnico. Tretji ranjenec se je nahajal v bližnji veži.

in da ves njihov napor ne bo končal z njihovim porazom in triumfom Hrvatov in Slovencev skupnega nacionalnega nasprotnika.

Opustošenj vrtince zaslepljenosti mora biti konec in to je v prvi vrsti dolžnost voditeljev KDK. V tem je tudi preizkušnja njihovega patriotizma in njih politične sposobnosti,

Prvi ranjenec.

Stanko Petrič, brivski pomočnik, star 16 let in rojen v Ljubljani, je bil smrtonovarno ranjen. Krogla mu je šla skozi možgane. Smrtna borba je trajala dve uri in nobene besede ni več prišlo iz njegovih ust, ko je umrl v naročju svoje sestre, ki je takoj prihitela v bolnico, ko je zvedela za žalostno usodo ljubljenega brata.

Drugi ranjenec.

Drugi ranjenec je stražnik Josip Koren. Star je 28 let in je rodom iz zasedenega ozemlja. Njegova rana je bila tudi smrtonovarna. Krogla mu je prebila levo obist.

Tretji in četrti ranjenec.

Istotako je bil težje ranjen v hrbet čevljarski pomočnik Mirko Djurek. Krogla mu je šla skozi desno lopatico. Najlažje ranjen je bil stražnik Zimšek.

Čim se je zvedelo za smrt Stanka Petriča, je masa ljudstva pohitela v bolnico, da vidi mrtvega mladeniča. Ljudje so hoteli obiskati tudi ranjenca. Vsled zdravniške prepovedi pa so morali obiski izstati.

Na mesto nesreče so Zagrebčani ves dan prinašali cvetje.

Petriča je ustrelil neznan civilist!

Kakor poročamo na drugem mestu, so se raznesle vesti, da je ustrelil pokojnega Petriča detektiv Jurič. Policijsko ravnanje pa v posebnih izjavi konstatira, da niti en strel ni padel od strani policistov in da so ustrelili nesrečnega mladeniča civilisti. V zagrebškem listu je opaziti polno nasprotij pri poročilih, posebno v onih, ki govorijo o tem, da je streljal neki desetletni fant iz svoje otroške pištole. Neki trdijo, da je ta dečko streljal v Bakarčevi ulici. Drugi pa, da je streljal v Jurišičevi. Če bi streljal v Bakarčevi ulici, potem ne bi bilo mogoče slišati tega strela v Jurišičevi. Takoj po prvem strelu pa je nastalo daljša trajajoča streljanje, katerega žrte so bili poleg Petriča še omenjeni Koren, Djurek in Zimšek. Zdi se pa, da je bilo lažje ranjenih še več, ki pa so se takoj podali na svoje domove in iz razumljivih vzrokov to prikrivajo. Kar pa se tiče Petriča, je hresporno konstatirano, da ga ni ustrelil detektiv, sploh noben varnostni organ, ampak neki še neizsledeni civilist. Nihče izmed policije ni streljal, to je konstatirala takoj po nesrečnem dogodku posebna komisija, v kateri so bili tudi civilisti, ki je ugotovila, da nihče od policistov ni streljal. Mnogoštevilne priče, med njimi gospa Vimpolšek, žena odvetnika dr. Vimpolška, ki je stala najbližje mestu, kjer se je zgodil krvavi dogodek, je izpovedala, da je šla za policisti, ki so peljali omladince, množica, ki je zahtevala od policistov, naj aretirance izpuste. Kar naenkrat je začel na vogalu Jurišičeve ulice nek civilni človek divje streljati na vse strani, na kar je nastala splošna panika. Istotako izpoveduje advokat Singer, ki je tudi videl, da je neznanec streljal v smeri proti aretiranim omladinem. Neznance je imel kratko sukno s krznom na vratu. Vsi ranjenci, omladinci in policisti, so od te tajinstvene osebe bili ranjeni odzadaj. Brez dvoma je neznanec na ta način hotel izzvati krvave dogodke, kar se mu je žal tudi posrečilo.

Popoldne okrog petih so se

demonstracije zopet ponovile

in je pričelo streljanje v Jurišičevi ulici. Po Jurišičevi ulici je takrat korakala večja skupina demonstrantov, ki so klicali proti srbski hegemoniji in proti vojski. Stražniki so poskušali te demonstrante razgnati. Demonstranti pa so odgovorili s streljanjem in je bil pri tej priliki

ranjen Nikola Lončarič,

slikarski pomočnik, star 51 let in rojen v Dasiščih.

Demonstracije so se ponovno pričele ob 9 zvečer. Demonstrantje so neprestano izživali in mestoma tudi napadali redarje in orožnike, ki so bili poklicani v njihovo pomoč. Časopisje je pred tem izšlo v posebnih izdajah. V tretji posebni izdaji je »Narodni valc« prišel poziv prebivalstvu, da naj v znak žalosti razobesi

črne zastave,

ki so se tudi takoj na to pojavile skoraj na vseh hišah. Redarstvo je v začetku interveniralo. Ta intervencija pa ni imela posebnega uspeha in so posebno v sredini mesta tudi preko cele noči ostale razobešene črne zastave.

Zvečer je vojaštvo z godbo pridrilo obhod po mestu. Na Illici so demonstrantje pričeli

žvižgati in izživati vojaštvo,

ki je posebno na Jelačićevem trgu bilo predmet napadov od strani ulice. V Strossmayerjevi ulici pa so pričeli na vojaštvo celo

metati kamenje,

Tudi na poti preko Zrinjevca so demonstranti neprestano žvižgali in klicali proti vojski, posebno pa pred Seljačkim domom.

Ko je vojaštvo korakalo po Prilazu, je nekdo iz hiše št. 17

oddal strel

in ranil konjeniškega redarstvenega nadzorika. Redarstvo je namreč spremljalo vojsko v sprevedu.

Po prvem strelu se je pričelo streljati na spreved z vseh strani in z vseh oken so metali na spreved kamenje. En strel je

ranil poročnika,

ki je poveljeval sprevedu. Lažje ranjenih pa je bilo več vojakov. Vojaško poveljstvo ni objavilo imen.

Policija je radi tega napada odgovorila

s strelji

in je streljanje trajalo več minut. Vendar pa k sreči ni bilo več žrtev.

V vseh teh krvavih demonstracijah je bilo ranjenih

devet redarjev,

največ na popoldanski demonstraciji na Jelačićevem trgu, ko so demonstranti napadli policijo s streljanjem in s kamenjem.

Te težke demonstracije so dale Zagrebu izgled, kakor da se nahaja v vojnem stanju, kakršnen je bil Zagreb meseca junija.

Vsi lokali so zaprti in tudi kinogledišča niso delovala.

★

V gledališču bi se imela vršiti zvečer svečana predstava »Prodana nevesta«. Takoj na pričetku predstave pa so pričeli padati medklici proti srbski hegemoniji in Belgradu in oddan je bil tudi en strel. V gledališču je nastala panika. Publika je pričela bežati in je bilo v tej paniki več oseb težko ranjenih.

★

Mladenci so zjutraj vdrli v vse šole, kjer bi se morala vršiti predavanja, in onemogočili ta predavanja.

Danes je policija izdala proglas, v katerem konstatira, da niti en stražnik ni streljal. Glasom izjav številnih pri je jasno, da so streljali izključno samo demonstranti in konstatirano je, da je bil Petrić ustreljen od nekega mladeniča, starega 20 do 24 let, oblečenega v temnejšo, kratko zimsko suknjo, ki je takoj po streljanju izginil v Jurišićevo ulico. Redarstvo je obenem pozvalo prebivalstvo, da ne izobešča črnih zastav in da se vsakdo v lastnem interesu izogiba vseh javnih demonstracij.

V Zagrebu vlada danes popoln mir in red. Zaprtih je okrog 40 oseb, večinoma mladencev, ki so se teh demonstracij udeleževali, med njimi mladenci, ki so povzročili prvo razburjenje s tem, da so na katedrali izobešili črne zastave, in sicer akademik Angelo Rittig in člana mladinske organizacije HSS Bernardi in Vračar. Vsi priznavajo, da so te zastave razobešili.

Krvavi pretepi na shodu KDK v Pakracu

Pakrac, 2. dec. (Tel. »Slov.«) Danes se je tu vršilo zborovanje KDK. Voditelji so pričakovali, da se bo te javne skupščine udeležilo nad 10.000 ljudi. Udeležilo pa se jih je samo kakih 1500 do 2000. Velik župan iz Osijeka je pod vtisom vesti o krvavih dogodkih v Zagrebu izdal nalog, da se javno zborovanje ne sme vršiti. Ministrstvo notranjih zadev pa je dovolilo, vendar je okrajni glavar izdal nalog, da se morajo pregledati vsi udeleženci, ali imajo orožje. Ko je prispela skupina pristašev KDK iz vasi Brezina, je prišlo do spopada med njimi in med številno zastopanimi pristaši radikalne stranke. Prišel je hud prepir in pretep in tekla je kri. V tem pretepu je težko ranjen en pristaša KDK in štirje radikalni. Ko je na skupščini pričel govoriti oblastni poslanec HSS Krajcar, so dvignili navzoči radikalni živahen protest. Ponovno je nastal pretep in več navzočih je bilo lahko ranjenih.

Govora S. Pribeževića in dr. Mačka sta bila nenavadno ostra. Pribežević je izjavil, da Belgrad ni razumel ideje narodnega edinstva in da je sedaj Hrvatska predstavnik te ideje.

Odmev žalostnih dogodkov v prestolici

Belgrad, 2. dec. (Tel. »Slov.«) Današnja »Politikac« poroča: Povodom včerajšnjih dogodkov v Zagrebu so nam v ministruvstvo notranjih zadev izjavili: Razglašeno oblastem je izdan nalog, da podvzamejo najstrožje mere, da se red in mir vzdrži. Dalje, da se podvzamejo najstrožje mere proti vsem onim ki so demonstrirali proti državnemu prazniku, proti onim pa, ki so sodelovali v drugih zločinih, vsled katerih so padli kot žrtve mešani in organi javne varnosti, naj se postopa po zakonu o zaščiti države.

Belgrad, 2. dec. (Tel. »Slov.«) Belgrajsko časopisje je priredilo posebne izdaje. Tudi današnje časopisje se obširno bavi z dogodki v Zagrebu. Javnost je razburjena in ogorčena nad povzročitelji krvoprelitja v Zagrebu in povsod se čujejo ostre zahteve, da naj se enevgično nastopi proti vsem onim, ki hujskajo in ustvarjajo razpoloženje proti obstoječemu stanju in proti državi.

Predsednik vlade dr. Anton Korošec je bil tekom današnjega in včerajšnjega dne ponovno sprejet v avdienco pri kralju. Istotako tudi

minister vojske, general Hadžić in pomočnik notranjega ministra Žika Lazić.

Sključena je seja ministrskega sveta, na kateri se bo razpravljalo tudi o teh dogodkih.

Današnja »Pravda« prinaša članek, v katerem zahteva, da mora vlada podvzeti naj-energičnejše korake proti defetizmu KDK. Očividno je, da so voditelji KDK harangirali mase, kajti oni so želeli in hoteli, da se proslava desetletnice ne izvrši v miru. Vsi ti dogodki — piše nadalje »Pravda« — so najočitnejši dokaz, da nekateri voditelji KDK vodijo odkrito protidrjavno politiko in zato zahteva od vlade, da mora opustiti tako zvano pomirljivo politiko. Vlada po teh dogodkih ne sme ostati na liniji take politike, marveč mora energično nastopiti, spremeniti svoje dosedanje postopanje in podvzeti mere, ki bodo garantirale, da se bo tudi v Zagrebu spoštovala avtoriteta države. Pomirljiva politika četverne koalicije ni dobra. Zato naj vlada pokaže na delu svojo odločno voljo, da hoče braniti in čuvati interese države povsod in proti vsem.

Močan potres v Čili

Newyork, 2. dec. (Tel. »Slov.«) Iz Čile se doznava vedno nove vesti o obsežnosti potresa, ki je zadrl mnoge pokrajine. Tako na primer je mesto Cerico po potresu skoro popolnoma porušeno. Število mrtvih je jako veliko, dasi natančno število še ni ugotovljeno. Ker so na mnogih krajih telegrafične zveze popolnoma porušene, se katastrofa ne more še v pravem obsegu preценiti. V Talci se je proglasilo obsežno stanje, ker so se pojavile plenilske tolpe. Sedanji potres se lahko primerja s potresom 1. 1906., ki je zahteval okoli 15.000 žrtev.

Newyork, 2. dec. (Tel. »Slov.«) Sedaj so prišla prva uradna poročila o potresni katastrofi. Računa se, da je potres zahteval okoli 200 človeških žrtev, okoli 500 oseb pa je ranje-

nih. Potres je bil omejen na malo ozemlje in je trajal k sreči samo tri sekunde, suneč je pa bil silno jak. Okoli polnoči je suneč prebudil prebivalstvo, ki je v paničnem strahu zbežalo iz mest na polje. V Veracruz in Santiago je potres napravil le malo škode, pač pa je mesti Talca in Ogillon, ki imat vsako po 30.000 prebivalcev, skoroda uničil. V Talgi sta se med drugim porušila katedrala in kolodvor. V rudniškem mestu Teneieste je utonilo 14 rudarjev, ker je potres razrušil jez in je voda preplavila rudarsko kolonijo. Vojni minister se je odpeljal iz Santiaga v Talco v letalu. Vojaštvo je šlo prebivalstvu v pomoč in je začelo s potrebnimi deli, posebno z aprovizacijo mest z živili.

Poročilo „Avale“ o krvavih dogodkih

Belgrad, 2. dec. (Tel. »Slov.«) Agencija »Avale« je o dogodkih v Zagrebu izdala sledeče obvestilo: Proslava desetletnice osvobodjenja in zedinjenja se je v celi državi izvršila v najlepšem redu in z navdušenim sodelovanjem prebivalstva. Jedino v Zagrebu je prišlo do raznih neprijetnih incidentov. Pred samim začetkom službe božje je namreč nekaj mladencev razobešilo na zvoniku katedrale tri črne zastave. Policijski organi so se popeli na vrh zvonika, odstranili zastave in mladence aretirali. Ko so te mladence peljali na policijo, so bili oddani strelji na policijske stražnike. Pri tej priliki sta bila ranjena dva stražnika, od katerih eden težko, in dva civilista, ki sta slučajno šla mimo. Od teh je bil eden težje ranjen in je kmalu za tem na policiji umrl.

Opozicijsko časopisje je izkoristilo smrt tega mladeniča in je popolnoma v svojih posebnih izdajah poizvalo meščanstvo, da v znak žalosti razobeši črne zastave in je objavilo, da je bil ta mladenič ubit od policije. Najprej je bila razobešena zastava na zgradbi tiskarne »Hrvatskega pravca«, potem na Seljačkem domu in oblastnem odboru; pod pritiskom gotovih ljudi, ki so šli od hiše do hiše, pa še na nekaterih drugih hišah.

Okrog šestih se je na Jelačićevem trgu zbrala skupina mladih ljudi in pričela demonstrirati z raznimi klici. Ko je policijska patrula prišla, da jih razžene, so na njo pričeli streljati. Pri tej priliki je bila ranjena ena oseba. Med 6 in 8 zvečer se je vršil običajen vojaški spreved z godbo. Ko se je vojaštvo vračalo, je bila policijska straža, ki je šla z vojaštvom, napadena s kamenji in tudi revolverскими strelji. Ni pa bilo nobenih žrtev.

Povodom teh incidentov je policija aretirala več sumljivih oseb. Policija nadaljuje s preiskavo.

Pristaši KDK proslavljajo 1. december

Sisek, 2. dec. (Tel. »Slov.«) 1. december je potekel mirno in dostojanstveno. Proslave so se udeležili tudi pristaši KDK. Zanimivo je, da je »Sisaški glas«, ki podpira politiko KDK in je glasilo sam. demokratov, izšel v svečani obliki in da slavi desetletnico kot najvažnejši dogodek za zgodovino hrvatskega naroda.

Zastopniki industrije pri dr. Korošču

Belgrad, 2. decembra. (Tel. »Slov.«) Guverner Narodne banke G. Bajloni je bil danes sprejet od predsednika vlade dr. Korošca. Pri predsedniku so se nahajali vsi ministri gospodarskih resorov, ki jim je G. Bajloni predstavil zastopnike naše industrije, ki so se udeležili zborovanja Centrale Ind. korporacij. Predsedniku vlade in ministrom so predložili sklenjene resolucije.

Pridobivate novih naročnikov!

Stanje angleškega kralja zelo slabo

London, 2. dec. (Tel. »Slov.«) 30. t. m. ob pol 9 zvečer se je izdal zopet bulletin o zdravju angleškega kralja, v katerem se ugotavlja, da je imel precej nemirno noč in da je zato nekoliko utrujen. V tem poročilu se prvič opazi, da moči kralja pešajo, dasi je to povedano zelo previdno. Spričo starosti kralja se mora javnost pripraviti na to, da bodo sledila še bolj neugodna poročila.

London, 2. dec. (Tel. »Slov.«) Danes ob enajstih dopoldne so zdravniki izdali zopet bulletin, v katerem javljajo, da je kralj Jurij prebil nemirno noč, temperatura da je nekoliko nižja in infekcije pljuč in trebušne mreže so šle nazaj. Vendar pa se iz bulletina razvidi, da moči kralja pešajo dalje ter da potrebuje velikega napora, da vzdrži bolezenski proces. Ob treh popoldne so bili zdravniki zopet pri kralju, niso pa izdali nobenega bulletina. Kraljica ter vojvoda in vojvodinja Yorška so ostali danes v gradu Buckinghamu. Danes zvečer se je pred gradom zbrala večja množica kot sicer. Po vseh cerkvah Anglije se vršijo molitve, da bi kralj ozdravel.

Italijanski srd na Francijo

Milan, 2. dec. (Tel. »Slov.«) Tukaj so se vršile 30. t. m. velike demonstracije proti Franciji. Predsednik shoda, nek fašistovski študent, je govoril o grozeči proti Franciji. Spreved se je podal pred francoski konzulat, ki pa je bil zastražen po močnem policijskem kordonu. Fašistovski tisk je poln sramotilnih člankov in napadov proti Franciji in njeni justici.

Rim, 2. decembra. (Tel. »Slov.«) Ministrski svet je imel sejo, na kateri se je pečal z razsodbo pariške porote v procesu proti morilecu vicekonzula Nardinija. Ministrski svet je konstatiral, da je italijanski narod po tej razsodbi, ki pomeni skoraj oproščanje, globoko užaljen. Italijanska vlada razume ogorčenje italijanskega naroda in ugotavlja, da so se demonstracije vršile v popolni discipliniranosti. — Italijanski listi predlagajo bojko zoper vse luksuzne predmete iz Francije. — Mnogi častniki vračajo francoske redove. Italijanski listi pa priporočajo, naj bi se vrnili predsedniku republike samo dekreti, iz kovine pa naj se vlijejo patrone zoper sovražnike Italije.

Pasivna rezistenca poštnega osobja v Avstriji

Dunaj, 2. dec. (Tel. »Slov.«) Telegrafsko in telefonsko osobje je začelo danes opolnoči pasivno rezistenco, ker vlada ni ugodila njegovim prošnji za trinajsto plačo, ampak je dovolila samo 13 odstotkov mesečne plače kot nagrado.

Mezdni spor v Porurju končan

Essen, 2. dec. (Tel. »Slov.«) Zveza kovinskih delavcev je sprejela predlog vlade, po katerem se bodo delavci podvrgli razsodišču ministra za notranje zadeve Severinga. Ker so delodajavci izprtega osebja enak sklep že sprejeli, se more smatrati, da je veliki mezdni spor v Nemčiji končan. Nekatera podjetja bodo najbrže mogla začeti z delom že jutri, železna industrija pa iz tehničnih razlogov šele po enem tednu.

Slovenci v Italiji

G. Kemperle bo izpuščen?

Za usodo g. Poldeta Kemperla, urednika »Goriške Straže«, se zanima vsa goriška javnost, tudi Italijanska. Po aretaciji si je javnost takoj ustvarila lastno mnenje: Gre za nerodno inscenirano »briljantno operacijo« goriške fašistovske politične policije. Ni bilo potrebno namreč posebno strokovno znanje, da je lahko vsakdo presodil, da ne more luksuzni avtomobil voziti poleg štirih potnikov še 12.500 nabojev za pistolo »Steyer«! Sumljiva je bila ta »operacija« toliko bolj, ker jo je izvršila fašistovska politična policija, ki išče podobnih lavorik proti redni policiji, da pokaže, da je njen obstoj potreben. V resnici gre samo za 100 nabojev, glede katerih ni hotel šofer Poljanšek izpovedati, komu so bil namenjeni. Ni še znano, ali je šofer v tej zadevi izpovedal preiskovalnemu sodniku še bolj podrobno, ker se drži strega uradna tajnost. Vendar govorijo za več ali manj uradnimi kulisami, da bodo gg. Kemperle, Rojc, Stanič in Štrukelj v kratkem izpušteni, ker se je izkazala njihova nedolžnost. S tem bi goriška policija storila le svojo dolžnost. Prejšnji terek je goriška policija napravila preiskavo v prostorih »Goriške Straže« in v tajništvu političnega društva »Edinost« v Gorici. Tudi na domu g. Poldeta Kemperla je policija izvedla preiskavo.

Hišne preiskave. V Gorici je policija preiskala stanovanje g. Trpina, trgovca s kolonialnim blagom. Hišne preiskave so imeli še: župnik Abram pri Sv. Luciji, krčmar Zimic v Desklah, trgovec Božiček v Spod. Idriji in bančni uradnik Rudolf v Gorici. — Očetu g. P. Kemperla v Hudažu ni bila zaprta krčma za 45 dni, ker so pri njem našli stare vžigalice Ciril in Metodove družbe.

Zapravljanje občinskega premoženja. V zadnjem času sta se združili občini Knežak in Zagorje. Nova občina ima skupnega podestata, ki zapravlja občinsko imetje, da bo kmalu šla na boben zadnja kmečka hiša radi občinskih davkov. Podestat je vpeljal davek tudi na pse. Kmetu, ki ni plačal pasjega davka, ustrelil psa občinski čuvaj. Podestat je kupil hišo za nastanitev občinskega urada in potrošil ogromno vsoto denarja. Namestil je tudi posebnega občinskega zdravnika, čeprav ni potreben, ker je v Trnovem že itak zdravnik. Novi zdravnik ima edino ta opravke, da piše mrliske liste, a občina ga mora kljub temu drago plačati. Iz občinskega korita je danes cela vrsta ljudi, povečini samih tulcev: 1. podestat, 2. tajnik, 3. podtajnik, 4. pisar, 5. tipkarica, 6. raznaševalec pisem, 7. policaj, 8. občinski zdravnik, 9. ognjegasec, 10. tajnik iz Zagorja. Vse to sloni na ramenih uboge kmeta. In kmet nima nikake besede pri občinski upravi. Poleg vsega zahtevajo od njega, da italijansko govori, ko pride na občino.

Učitelji ovirajo krščanski nauk v cerkvi. V Podgradu učitelji strogo kaznujejo šolske otroke, ako zvedo, da so izven šole govorili slovenski. A to še ni zadosti. Učitelji grede še tako daleč, da prepovedujejo otrokom obiskovanje krščanskega nauka v cerkvi! Tako postopanje ljudi, ki so postavljeni za to, da vzgajajo mladino, je starše razdražilo do skrajnosti. A na koga naj se danes obrnejo za pomoč?

Slovenske knjige se plenijo. Policija v zadnjem času zelo stika za slovensko začetnico »Prvi koraki«, ki jo je že pred leti izdala »Goriška Matica«. Da karabinerjem plen ne uide, zaplenijo kratkomašo vse knjige, ki jih je izdala Matica, in tudi letošnje. Tako je oddredil brigadir v Komnu, da zaplenijo knjige Goriške Matice, kakor hitro prispejo v vas. — V Sempasu in pri Sv. Luciji so karabinerji zaplenili tudi knjige Goriške Mohorjeve družbe. Poudariti je treba, da je vse knjige, tudi »Prve korake«, pregledala fašistovska cenzura in jih potrdila. Kdo torej pravzaprav ukazuje na Primorskem? Sicer pa je ta igra že znana: Osrednji organi odobrijo knjige, ker imajo vendar še nekaj obzira na javno mnenje sveta, na drugi strani je še potom nižjih organov, ki so vedno »neodgovorni«, preskrbljeni, da knjige ne pridejo med narod.

Volitve v okrajne zastope v CSR

Praga, 2. decembra. (Tel. »Slov.«) V celi državi so se vršile volitve v deželna in okrajna zastopstva, kakor jih odreja nova postava o upravi. Rezultati bodo znani šele jutri zvečer.

Albanska krvava drama v Prahi

Praga, 2. dec. (Tel. »Slov.«) Zaslišan je Bebičevog morilca Vučitrna je končano. Ugotovilo se je, da je Vučitrn dobil vstopnico k razpravi proti Bebiču od Gani bega. Pri preiskavi je Vučitrn trdil, da je od razprave razumel samo predsednika, kako je hvalil Cena bega. Ker je Bebič zelo nesramno nastopal, ga je spopadla jeza. On seveda ni imel namena raniti italijanskega žurnalista. Stanje le-tega je zelo resno in se je bati za njegovo življenje. Vučitrna so izročili sodišču in državni pravnik je vložil proti njemu tožbo zaradi zavrtnega umora.

Se'a Sveta Zveze narodov

Zeneva, 2. decembra. (Tel. »Slov.«) Prihodnja, to je 53. seja Sveta Zveze narodov se bo vršila 10. decembra v Luganu, in sicer v mestnem kazinu.

Proslava našega zedinjenja

Veličastna mariborska manifestacija.

Maribor, 2. decembra.

Ze v petek popoldne se je Maribor odel v prazničnost slovesnega jubileja ob desetletnici zedinjenja — desetletnice zavojevanja Maribora in odrešitve severne meje. Z vseh poslopij so zavirale trobojnice kakor v tistih dneh, ko smo zadihali svobodo. Istočasno pa se je že čutil dotok z dežele na vseh mariborskih ulicah in trgovinah. Prihajali so bojevniki z dežele.

NA PREDVEČER VELIČASTNEGA SLAVLJA je priredila Prosvetna zveza kot uvod k slavnosti 1. decembra pozdravni večer gostom z dežele. Dvorana Zadružne gospodarske banke je bila natrpana z občinstvom, ki je z zanimanjem ter v vedrem razpoloženju sledilo posameznim točkam dnevnega reda. Pozdravnega večera so se med drugim udeležili: veliki župan dr. Schaubach, stolni kanonik dr. Cukala kot zastopnik škofa dr. Karlina, oblastni odbornik dr. Vebler kot zastopnik oblastnega odbora, mestni župan dr. Juvan, prosvetni šef dr. Kotnik, občinski svetnik Fr. Orehek iz Ljubljane, narodna poslanca Zebot in Vesenjaki, oblastni prosvetni inspektor Bobič, msgr. Vreže in drugi odlični gostje. Otvoritveno spominsko besedo je imel predsednik Prosvetne zveze narodni poslanec dr. Josip Hohnjec, ki je v svojih izjavah naglašal veliki pomen katoliškega prosvetnega dela za rešitev severne meje, opozarjal na posebni meri na velike zasluge škofa M. Slomška, ki je s svojo cerkvenoopravno odločitvijo leta 1859 faktično rešil materi Sloveniji severno mejo. Spregovorili so nato še dr. Cukala kot zastopnik prevzvišenega knezoškofa dr. Karlina, ki z velikim zanimanjem spremlja katoliško prosvetno delovanje Prosvetne zveze; g. Franc Orehek, ki prinaša pozdrave mesta Ljubljane; mestni župan dr. Juvan, ki se spominja zaslužnih mož za osvoboditev Maribora; župnik Gomilšek, ki pozdravlja našo mladino; narodni poslanec Vesenjaki, ki omenja velikanske zasluge našega voditelja dr. Korošca, narodnega poslanca dr. Hohnjca, narodnega poslanca Zebota in ravnatelja dr. Jerovška za slovensko in katoliško stvar ob meji; končno sledi še govor narodnega poslanca Zebota, ki poudarja, da gre pokojnemu dr. K. Verstovšku, predsedniku Narodnega sveta za Spodnji Štajer, glavna zasluga za osvoboditev Maribora in severne meje v tistih težkih prevarnih dneh. Izvajanja vseh govornikov je spremljalo mnogoštevilno občinstvo z gromkim odobravanjem. Slovesnost večera sta povzdignila še orkester Ljudskega odra in slovensko pevsko društvo Maribor s svojim prijaznim sodelovanjem.

ZGRINJAJO SE MNOŽICE.

V nedeljo je bil krasen dan; že v ranih urah je zavalovalo na mariborskih cestah. Prazničnost dne je legla nad obdravsko prestolico. Množice so se jele zbirati na posameznih določenih zbirališčih za tablicami, ki so jih nosili naši skavti. Istočasno pa je na kolodvoru kar zagomazelo; množice so se vedno prihajale z vlaki ter se valile proti mestu na svoja določena zbirališča. V gostih kolonah so se zbirale na prostranem Trgu svobode.

SLOVESNA SLUŽBA BOŽJA.

Ob pol 10 se je pričela v nabito polni stolnici svečana služba božja s slovenskim petjem. Sveto mašo je daroval prevzvišeni knezoškof dr. Andrej Karlin ob številni asistenci. Spominske službe božje, ki ji je sledil veličastni Tedeum, so se udeležili zastopniki posameznih oblastev (civilnih, samoupravnih in vojskih) z velikim županom dr. Schaubachom na čelu. Po sveti maši se je vršila v lepo okrašeni kazinski dvorani

SLAVNOSTNA SEJA MARIBORSKE OBLASTNE SKUPŠČINE.

Poleg oblastnih poslancev — socialisti in poslanci iz Medjurja niso bili navzoči — so se udeležili te slavnostne seje: veliki župan dr. Schaubach, prevzvišeni knezoškof dr. A. Karlin, general Maister, mestni poveljnik general Dimitrije Spasič, presvetli škof dr. Ivan Tomažič, mestni župan dr. Juvan, stolni prošt dr. Martin Matek, general Nikola Colovič, zastopnik centralne uprave Narodne odbrane, dvorni svetnik dr. Leon Stare, narodni poslanec dr. Hohnjec, Vesenjaki in Zebot, predsednik okrožnega sodišča dr. Žihar, finančni ravnatelj dr. Povalej, vladni svetnik dr. Ipavie, podpredsednik okrožnega sodišča dr. Piehler, polkovniki Božič, Radovanovič in Stanovčič, oblastni sanitetni inspektor dr. Drnovšek, gimnazijski ravnatelj dr. Tominec, prelat dr. Kovačič, ravnatelj dr. Jerovšek, stolni kanonik dr. Vrabar, msgr. Vreže, jarenski dekan J. Čížek, mestni župnik slovenjgraški in gerent okrajnega zastopa Alojzij Čížek, stari graničar ob meji župnik E. Vračko in drugi odlični gostje. Oblastni predsednik dr. Leskovar je otvoril slavnostno sejo oblastne skupščine ter spregovoril nato

spominsko besedo,

v kateri se je spomnil najprej velikanske borbe slovenskega naroda na južnem Štajerskem zoper sistematično ponemčevanje od strani

nemških društev ter vlade, ogromnih zaslug škofa Slomška za ohranitev slovenskega rodu in jezika ter začetka svetovne vojne, ko so hoteli uničiti Srbijo, da do korenin zatro jugoslovansko misel. Govornik zakliče Slavo narodnim borcem, zlasti duhovnikom na južnem Štajerskem, ki so jih takrat v trumah zapirali.

V borbi za svobodo in zedinjenje.

Toda to preganjanje je imelo za slovensko ljudstvo dobre posledice. Do takrat je marsikdo še verjel nemškim vabam in ni spoznal pravega namena nemške propagande. Zdaj so se mu oči odprle in pripravila so se tla za jugoslovansko deklaracijo. Ko je bilo trpljenje našega naroda največje, so dvignili njegovi zakoniti zastopniki pod vodstvom našega dr. Korošca kot predsednika Jugoslovanskega kluba (Živio klici) svoj glas in zahtevali združitve vseh Jugoslovancev v eno pravno celoto. Te misli so našle na Štajerskem ugodna tla. Ni trajalo dolgo in stisnobe podpisov je šlo k Jugoslovanskemu klubu. Takrat so bili naši možje v vojni in se niso mogli udeležiti političnega boja. Imeli so pa dobre namestitve. Kakor je slovenska žena, slovensko dekle med vojno obdelovalo polje in izvrševalo dela, ki jih ni bilo vajeno, samo da ohrani svojo rodbino, tako so našli slovenski možje tudi v politiki v ženah dobre namestitve. Slovenske žene in dekleta, zbrane v raznih dekliških zvezah in društvih, so z navdušenjem širila idejo majske deklaracije in zbirala podpise od hiše do hiše, tako da je postala majska deklaracija čez noč vseslovenska zadeva. Tudi njih se moramo danes spominjati s posebno hvaležnostjo.

Ob razsulu.

Toda napočil je dan, ko so se moči naših sovražnikov zrušile na fronti. Slovenski polki so bili na soški fronti, ki so se uprli. Sledilo je razsulo. Tiste dni je nastal v Mariboru Narodni svet, ki je prevzel upravo na Spodnjem Štajerskem v svoje roke. Predsednik NS je bil pokojni dr. Karel Verstovšek (Slava mu!), podpredsednik dr. Hohnjec in pokojni dr. Rosina. General Maister pa je postal pravi mojster, sodelujoč pri Narodnem svetu in izvršujoč njegove zaključke vojaškega značaja. Njegova naloga je bila tem težja, ker je bilo takrat v Mariboru prav malo zavednih slovenskih vojakov in je bilo treba slovensko vojsko šele ustvariti in organizirati. 23. novembra pa se je izvršila razorožitev zelene garde in s tem je Maribor prešel končnoveljavno v našo posest ter je bila hkrati zajamčena severna meja. Tudi tem borcem najiskrenejša zahvala!

Hrabri srbski vojski!

Toda vsa ta naša prizadevanja bi bila ostala brez učinka, ako ne bi prišla pomoč z juga. Tam je bojevala in zmagovala srbska vojska, ki je leta 1912 pokazala svojo nezrušljivo silo. Šla je sicer ta vojska leta 1915 v eksil, ko je napadal sovražnik od severa in zahoda ter je bolgarska vojska vpadla v hrbet. Toda zgodilo se je, da je ta junaška srbska vojska prebila solunsko fronto ter zajamčila s svojo močjo in zmagovitim prodorom ustvaritev enotne države. Zato moramo danes, ko se veselimo zedinjenja in osvojitve Maribora, z velikim spoštovanjem spominjati velikih žrtev ter junaštev ki jih je doprinesel srbski narod ter zmagovita srbska vojska. Vsem, ki so padli za svobodo in zedinjenje, kličemo danes: Slava jim!

V bodočnost!

Toda naš pogled naj zre danes tudi v bodočnost. Mi smo v oblastni skupščini, ki si je nadela nalogo, da dvigne narod v svoji oblasti do najvišje kulture. Sicer je imela oblastna skupščina doslej le malo sredstev na razpolago za ureditve teh visokih nalog. Toda to zavest imamo, da smo ta sredstva dobro upravljali. Danes lahko izjavljam, da bomo to svoje delo nadaljevali z vso vnemo v prid domovine. Danes kličem vsem — ne samo prebivalcem v naši oblasti —, da vsak na svojem položaju pomaga pri tem delu. Naša zvezda vodnica bodi: spoštovanje in ljubezen do naše mile, osvobodene in zedinjene države. Korist države naj nam bo vedno najvišji zakon!

Za neosvobodene brate.

Ob tej priliki pa se moramo spomniti tudi žalostne usode naših bratov na strani meje. Vedno večji postaja pritisk na nje; čim strašnejša je njihova usoda, tem večja je naša bol. Toda prišel bo tudi za nje dan vstajenja.

Naš kralj.

V tem svečanem trenutku pa se nehoti spominjamo tudi našega vladarja (klici: Živel kralj Aleksander!), ki nam je dal s svojim modrim vodstvom države najlepši zgled požrtvovalne ljubezni. On je vodil srbsko vojsko preko alpskih gor, On je vodil srbsko vojsko, ko je prebila solunsko fronto, On se je v zmagovalju in triumfu vrnil s svojo hrabro vojsko v domovino. Zato vzklíkamo danes iz vsega srca in dna svoje duše: Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander naj živi! (Viharen aplavz.)

Brzjavka kralju in dr. Korošcu.

Nato se je na predlog oblastnega predsednika odposlala sledeča udanostna brzjavka kralju Aleksandru:

»Oblastna skupščina mariborska pošilja ob proslavi desetletnice osvoboditve Slovenije ter zedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev v skupni državi Vašemu Veličanstvu izraze najglobljega spoštovanja in udanosti.«

Ministrskemu predsedniku dr. Korošču pa se je poslala sledeča pozdravna brzjavka:

»Oblastna skupščina mariborska se ob proslavi desetletnice osvoboditve s hvaležnostjo in ponosom spominja Vašega dela za zedinjeno domovino ter obžaluje, da ne more pozdraviti v svoji sredini voditelja slovenskega naroda.«

Nato se prečita brzjavjen pozdrav ministrskega predsednika dr. Korošca ter kozjanskega okrajnega zastopa mariborski oblastni skupščini ob njenem slavnostnem zasedanju, nakaž zaključki oblastni predsednik slavnostno sejo.

ODKRITJE SPOMENIKA V PARKU.

Medtem se je ob velikanski udeležbi ljudskih množic vršilo odkritje spomenika v mestnem parku. Na vrhu lepe sohe šli svoja ponosna krila dvoglavi orol, ki drži v svojih krempljih razlomljeni meč. Slavnostni govor je imel ob tej priliki predsednik mariborskega Opleševalnega društva g. Mahkovec, v varstvo pa je prevzel spomenik mestni župan dr. A. Juvan.

SPREVED, KAKOR GA NE POMNI MARIBOR.

Ob pol 11 se je začel pomikati od spomenika po mariborskih ulicah impozanten spreved; kakor valujoč veletok so se nepregledne množice v sprevedu zgrnile v osmerostopih po zgornji Gosposki, Koroševi, Maistrovi in Kolodvorski ulici na Aleksandrovo cesto; od tod pa so se preko Aleksandrove ceste in Slovenske ter Gosposke ulice zlivale na prostranstvo Glavnega trga. V sprevedu, ki je trajal dobro uro, je bilo do 100 praporov in 10 godb. Spredej so korakali gojenci posameznih šolskih zavodov (4000 po številu), sledili so akademiki, Maistrovi borci, zastopniki naših samouprav z oblastnim predsednikom dr. Leskovarjem na čelu, naši Korošci in dolga, dolga vrsta Primorcev. Za njimi dobrovoljci, rezervni častniki in bojevniki in oni mučeniki-junaki, ki je avstrijski režim vodil nad njimi točno evidenco z označbo P. V. Nato Sokoli v civilnih oblekah; Slovensko žensko društvo z gospo Maistrovo na čelu, nevstrašeni nabiraleci podpisov za majske deklaracije in Zveza kulturnih društev. Sledijo tri močne čete Orlov v kroju in ena v civilu — na čelu deset praporov; orlovsko himno pojo; sledijo nadalje tri čete Orlic. Nato Prosvetna zveza s prapori ter posamezna društva, včlanjena v njej, v impozantnem številu naša delavna mariborska Krščanska ženska zveza; iz iz Gornje Radgone so prišli, Ljutomera, Beltincev, Ormoža, Sv. Danijela nad Prevaljami in celo iz daljnega Kalobjaja — v dolgih kolonah so korakali zastopniki katoliškega izobraževalnega dela, s samozvestjo in ponosom. Desetletja so delali za prebujenje naroda ob meji; v soboto so stopali po mariborskih ulicah kot zmagovavci. Sledili so železničarji, odsluženji vojniki in invalidi, slavnostna veržeska garda, ki je vzbujala radi svoje originalne uniforme posebno pozornost, in pet močnih čet gasilcev iz najrazličnejših krajev. Spreved je zaključila Orjuna ter nekaj okrašenih voz. Računa se, da je bilo v sprevedu do 15.000 manifestantov, ki so neprestano vzklíkali kralju, domovini, dr. Korošču in generalu Maistro. Ob ulicah in trgih pa so se nakopičile množice gledavcev, ki so manifestante toplo pozdravljali.

IMPOZANTEN ZBOR NEPREGLEDNIH MNOŽIC NA GLAVNEM TRGU.

Ze takoj po desetih so se zbirale na Glavnem trgu ljudske množice. Proti pol 12 pa, ko se je bil zliil spreved na Glavni trg, se je nudi pogledu veličasten prizor — nepregledno morje v pestrosi in pričakovanju valujočih in drhtečih ljudskih množic. Računa se, da je bilo na Glavnem trgu zbranih do 25.000 oseb. Ko se je pa pojavil na okusno okrašenem balkonu rotoškem naš prvi slovenski general Maistor, tedaj je množica kakor v zamaknenosti in navdušenju, ki ne pozna meje, vzklíkala in ploskala brez konca in kraja — junaku v pozdrav. Generalu se je solzilo oko. Njegova beseda je užgala kakor takrat pred desetimi leti, ko se je odločala usoda Maribora. V svojem krasnem govoru se je spominjal prekmurskega Klekta, ki se je s križem v rokah boril v Slovenski Krajini za slovenstvo, ljutomerskega Ozmeča, šentlenarskega Vodiška, jarenskega dekana Čížka, šentiljskega »graničarja« župnika Vračka, ki se je kakor lev boril s Schulvereinom, Südmarmko in protestanti ter končno vse potokel; Lesjaka iz Ruš, brezenskega Volčiča, Hrena in Osata na Muti. Izražala hvaležnost mariborskim borcem iz preteklih dni: dr. Korošču, pokojnemu dr. Verstovšku, pokojnemu dr. Resini, Kejžarju, Orlom in Sokolom. Se zahvaljuje svojim borcem ter izroča svojim tovarišem v varstvo zastavo, ki se je 1. novembra 1918 razobesila na poslopju današnjega velikega županstva in ki je priča naših najtežjih dni. Končuje svoj govor, vedno znova in znova prekinjan z viharim navdušenjem, s vzklikom: »Bog nam pomagaj čuvati našega presvetlega vladarja in

njegov dom! Bog živi Njegovo Veličanstvo kralja Aleksandra!« Ovacije so se dvignile do neba in se dolgo niso hotele poleči. Nato je godba zaigrala državno himno. Nato so sledili govori: podpolkovnika Cvirna, ki je v imenu Maistrovih borcev prevzel od generala Maistra zgodovinsko zastavo, zbirališče v bodočih dneh; oblastnega predsednika dr. Leskovarja, ki proslavlja zasluge škofa Slomška, neustrašnega voditelja za zedinjenje in svobodo dr. A. Korošca, Narodnega sveta s pokojnim dr. Verstovškom na čelu ter generala Maistra in pa naših žena in deklet; mestnega župana dr. Juvana, ki pozdravlja impozantni zbor narodnih množic kot slovenski župan mariborski in ki prosi množice za pooblastilo, da odpošlje udanostno brzjavko kralju Aleksandru ter ministrskemu predsedniku dr. Korošču, kar množica sprejme z viharim vzklikanjem kralju in prvoborcu za slovensko svobodo dr. Korošču. V imenu Primorcev je govoril prof. Ribarič, v imenu Korošcev pa dr. Müller. Zaključno besedo pa je imel šentiljski »lev« župnik Evald Vračko, ki ga je množica radi duhovitih ter z vedrim humorjem prepletenih izjavanj še prav posebno toplo pozdravljala. Poudarja veliki pomen šentiljske trdnjave za ohranitev severne meje in mesta Maribora. Omenja težko borbo, ki jo je moral voditi v St. Ilju proti nasprotnikom in poudarja, da vedo danes ravno obmejni prebivalci ceniti svobodo in zedinjenje. Zaključuje svoja ognjevitva izvajanja z vzklikom: Bog živi našega generala Maistra, Bog živi zedinjeno domovino, jugoslovanski Maribor in jugoslovanski Seni lili! — Izvajanja vseh govornikov je spremljalo neprekinjeno navdušenje tisočglavih množic, ki so vztrajale na Glavnem trgu navzlic veliki utrujenosti dobri dve uri, poslušajoč govore posameznih govornikov. Bilo je že pol 14 preč, ko se je množica jela po zaključku manifestacijskega zbora polagoma razhajati.

★

Veličastna in impozantna sobotna manifestacija v Mariboru govori zelo veliko. Privrelo je iz srea množic nekaj in priklopelo ob sobotnih slavnostih na dan: ljubezen do domovine ter globoko spoštovanje do vseh, ki so s hrabrostjo vodili borbo za osvoboditve in zedinjenje. Nedeljska proslava je dokazala, da je narod pripravljen in odločen, braniti v težkih dneh leta 1918 priborjeno posest do zadnjega; bila je plamteč izraz narodne volje za veliko svobodno in zedinjeno domovino, obenem pa resno svarilo vsem, ki menijo, da je dopustno ob desetletnici zedinjenja igranje z usodo države, ki smo jo sami hoteli in ki smo si jo sami ustvarili.

Vsa Ljubljana za državo

Prestolnica Slovenije je na dan proslave osvoboditve in zedinjenja dokazala, da je vredna svojega imena in da koraka slovenskemu narodu vedno na čelu. Praznik največjega dne v naši zgodovini je našel vse prebivalstvo Ljubljane brez izjeme v najsvetnejšem razpoloženju. Vse hiše so se okinčale s slovenskimi in državnimi zastavami, delo je počivalo. Ob pol 9 dopoldne je bila božja služba v pravoslavni kapeli, ob 10 pa v stolnici sv. Nikolaja. Ze prej se je pred stolnico nabralo številno občinstvo, ki je občudovalo strumno držanje vojske. V cerkvi sami so se zbrali predstavniki vseh državnih, civilnih oblastev in uradov, vojaštva, oblastnega odbora, zastopstvo mesta, mnogoštevilni občinski svetniki, predstavitelji zbornice in drugih korporacij kakor tudi številno občinstvo. Sve-to opravilo je opravil g. knezoškof dr. A. B. Jeglič ob oblihi asistenci.

Po mestu samem je ves dan vladala praznično razpoloženje in z vseh lic se je brala ponosna zavest, da pripadamo svobodno zedinjeni jugoslovanski državi, ki jo čaka velika bodočnost. Posebno veselo je bilo, ko je vojaštvo priredilo z godbo na čelu serenado in bakljado po ljubljanskih ulicah in je spreved dajal z radostnimi vzkliki duška patriotičnim čuvstvom prebivalstva ljubljanskega mesta. Ob 8 zvečer pa se je v do zadnjega kotička napolnjeni veliki dvorani »Uniona« vršil v proslavo osvoboditve in zedinjenja novinarski koncert, ki je sijajno uspel in je s svojo reprezentativnostjo ostal vsakemu udeležencu globoko v spominu.

Pri g. velikem županu se je bil dopoldne vršil svečan sprejem čestitk k velikemu prazniku, pri čemer so prišla čuvstva vdanosti do vladarja in ljubezni do države na posebno svečan način do izraza.

Ljubljana je mogočno manifestirala, da je absolutno in z ljubeznijo za državo in njenega vladarja.

Proslava v prestolici

Belgrad, 2. decembra. Prestolnica je na najsvetnejši način proslavila deseto obletnico zedinjenja. Vse mesto je bilo svečano okrašeno in vse prebivalstvo se je z odkritim navdušenjem udeleževalo vseh svečanosti.

V saborni cerkvi je svečano službo božjo opravil svetovalci patriarha Dimitrije. Skozi gost špalir se je okrog pol 11 ure pripeljal v prvem avtomobilu kralj s kraljico, v drugem pa knez Pavle in kneginja Olga, vsepovsodi spremljani od navdušenih vzklikov naših kraljevskih rodbini. Tej svečani službi božji je prisostvoval predsednik vlade dr. Anton Korošec z vsemi člani vlade, diplomatski kor, na čelu s svojim doyenom,

papeškim nuncijem Pellegrinettijem, visoki državni uradniki, vsi v polni paradi. Patriarh Dimitrije je v kratkem nagovoru blagoslovil ta dan, dan največjega praznika vsega naroda, dan praznika narodnega gospodarja in kralja. Narodu, kralju in sotrudnikom njihovim pri delu za osvoboditev naroda in za njegovo zedinjenje pošilja poglavar pravoslavne cerkve s svojega prestola poziv, da se v molitvi k Bogu zahvalijo za dobro in želijo veličino in slavo našega naroda in njegove države.

Ves dan so bile v dvoru izložene knjige, v katere so se s svojimi čestitkami podpisovali najvišji krogi in tudi najpriprostejši ljudje.

Južna Srbija

Skopje, 2. decembra. Po poročilih iz Bitolja, Kumanovega, Gjevgjelije, Štipa, Caribroda in drugih krajev je Južna Srbija bolj pristržna in bolj navdušena proslavila praznik našega zedinjenja od ostalih pokrajin. V Skoplju še nikdar nobena proslava ni bila tako iskrena in še nikdar se ni udeleževalo proslavljanja in manifestacij toliko prebivalcev, kakor tokrat. Vsi kraji Južne Srbije so dajali svečan izgled in prebivalstvo je vespovsod iskreno pozdravilo začetek drugega desetletja svobodnega življenja v svoji narodni državi.

Hrvatsko Primorje

Sušak, 2. decembra. Ne glede na vesti, da sta Pribežević in dr. Maček proglasila bojkot proslavi 1. decembra, je vse hrvatsko Primorje spontano proslavilo ta značajan praznik in dalo duška svojem patriotizmu. Proslava hrvatskega Primorja našega zedinjenja je bila tem bolj pristržna, ker se je ljudstvo pri tej priliki spominjalo svojih bratov onkraj meje. Vsa mesta in tudi najmanjše vasi na naši jugozapadni meji so bili svečano okinčani. Vseh manifestacij se je udeleževalo celokupno prebivalstvo. Zjutraj so odšli iz Sušaka na Trsat in svečanim sprevodu vsa narodna, kulturna društva. Udeležile so se tega sprevoda nepregledne množice prebivalstva.

Reka, 2. decembra. V tukajšnji pravoslavni cerkvi se je včeraj vršila svečana služba božja, ki se je udeležil naš generalni konzul g. Protič z osobjem konzulata in jugoslovanske kolonije. Častitanja v konzulatu so se udeležili številni naši sorojaki z Reke in okolice.

Proslava v Parizu

Pariz, 2. decembra. (Tel. »Slov.«) Praznik osvobodjenja in zedinjenja Jugoslavije se je tukaj praznoval z največjo slovesnostjo. Vršile so se službe božje v katoliški, ruski in romunski pravoslavni cerkvi. Navzoč je bil zastopnik predsednika republike, jugoslovanski poslanik, jugoslovanska kolonija, zastopniki francoskih oblasti in mnogo ljudstva.

Francoske želje Jugoslaviji

Pariz, 2. dec. (Tel. »Slov.«) »Petit Parisien« posvečuje desetletnici ustanovitve Jugoslavije članek, v katerem v kratkih potezah podaja pregled prošle zgodovine Jugoslovancev. V desetih letih svojega mladega obstoja je vlada v Belgradu zvesto ohranila vse svoje zveze in alianse ter se vedno zavzemala za to, da se pogodbe držijo in da se ohrani mir na Balkanu. Kar se pa tiče notranje zgodovine, je le malo dežela, v kateri bi bilo notranje politično življenje tako burno. Vzrok tem trajnim krizam je nasprotstvo med srbskim in hrvatskim narodom. Obadva naroda sta sicer kralju Aleksandru enako udana, toda zastopniki obeh narodov v skupščini imajo čisto protivne politične koncepcije. Od smrti Radića dalje je postal spor še večji. Edino zdravilo vidi list v večji decentralizaciji. Zdi se, da hočejo sedaj v Belgradu na to pot kreniti. List zaključuje svoja izvajanja z željo vseh priznanih prijateljev Jugoslavije, da bi bila ta prizadevanja kronana z uspehom, da bi napetost ponehala in da bi se država popolnoma konsolidirala.

NOVA JUGOSLOVANSKA PODMORNICA.

Pariz, 2. dec. (Tel. »Slov.«) Včeraj so v Nantesu na zelo slovesen način spustili v morje jugoslovansko podmornico »Smeli«. Francosko mornariško ministrstvo je bilo zastopano po admiralihi Brissonu in Druyonu. Navzoča sta bila tudi jugoslovanski poslanik Spalajković in njegova soproga, ki je potem ko sta en katoliški in en pravoslavni duhovnik ladjo blagoslovila, izvršila običajni krst.

Romunski-ruski problem

Bukarešt, 2. dec. (Tel. »Slov.«) Zunanji minister Mironescu je sprejel domače in tuje žurnaliste ter izjavil, da bo nekako v drugi polovici januarja potoval na Poljsko. Namen tega njegovega potovanja pa ni, kakor so nekateri domnevali, da bi iz Varšave navezale stike z Rusijo, ampak da bi odnosi med Romunijo in Poljsko postali še bolj intimni. Romunija je sicer zainteresirana na tem, da bi imela dobre politične in gospodarske zveze z Rusijo. Vendar pa je rusko vprašanje tako komplicirano, da se v sedanjem trenutku sploh ne more načeti.

Nesreča pri demoliranju.

Milan, 2. dec. (Tel. »Slov.«) Pri demoliranju stare kaznilnice blizu kolodvora, kjer je prenočevalo sto brezstanovanjcev, se je podrl 25 metrov visok zid. Ena oseba je mrtva, tri so pa težko ranjene. Podjetnik je zbežal.

Ustanovitev Narodne odbrane v Mariboru

Maribor, 2. decembra.

Včeraj se je vršil ustanovni občni zbor Nar. odbrane v Mariboru. Navzoči so bili veliki župan dr. Schaubach, obl. preds. dr. Leskovar, mestni poveljnik general Dimitrije Spasić, mestni župan dr. Juvan, general Nikola Colović kot zastopnik centralne uprave Narodne odbrane v Belgradu, narodni poslanec Zebot, prelat dr. Fr. Kovarčič, bogosl. profesor dr. Somrek in drugi odlični dostojanstveniki. Otvoril pa je s toplo uvodno besedo ustanovni občni zbor general Maister, ki je živahno pozdravljen najprej pozdravil vse navzoče, nato pa naglašal, da se ustanavlja Narodna odbrana v Mariboru ob dvajsetletnici ustanovitve Narodne odbrane ter ob desetletnici zedinjenja, odrešitve severne meje in zavojevanja Maribora. Sledi predavanje prof. Baša, ki razvija v svojih zanimivih izvajanjih historijat Narodne odbrane vpletajoč vanje posamezne važne zgodovinske momente iz novodobnega razvoja kraljevine Srbije ter naglašajoč ob zaključku veliki pomen Narodne odbrane, zlasti za nas Slovence ob severni meji. Nato je spregovoril general Nikola Colović, zastopnik centralne uprave Narodne odbrane. Razgrnil je v svojih simpatičnih izvajanjih pred poslušalci ogromen pomen Narodne odbrane za napredek in razmah srbske nacionalne misli v preteklosti ter naglašal globok smisel, ki ga ima ustanovitev te eminentno narodne organizacije v sedanosti za zedinjeno našo državo. Zaključil je svoj živahno aklamiran govor s trikratnim vzklikom: Živijo kralj Aleksander, živele zedinjena kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, živel slovenski narod! Sledil je pozdrav akademika Hribovška iz Ljubljane v imenu Slovenske dijaške zveze, vrhovne predstavnice vsega slovenskega kat. dijaštva, zastopnika akad. društva »Jadranc« ter zastopnika mariborskih gospodarskih krogov g. Vahtarja. V izčrpnem poročilu je podal nato tajnik pripravljalnega odbora dr. Vauhnik pregledno sliko o pripravljanih delih za ustanovitev Narodne odbrane v Mariboru, ki jih je vršil pripravljalni odbor z generalom Maistrom na čelu. Ob koncu poročila se izreka zahvala vsem činiteljem, ki so podpirali akcijo za ustanovitev Narodne odbrane, med drugim tudi mariborski Prosvetni zvezi. Pri volitvah se je izvolil nato odbor z generalom Maistrom na čelu. Ob zaključku lepo uspelega občnega zbora se je odposlala udanostna brzojavka kralju Aleksandru ter pozdravna brzojavka predsedniku Narodne Odbrane vojvodi St. Stepanoviču. Nato je z bodrejšim pozivom k delu zaključil general Maister občni zbor.

Občni zbor Družbe sv. Rafaela

Pod predsedstvom g. dr. Adlešiča se je v prostorih Prosv. Zveze vršil občni zbor Družbe sv. Rafaela, ki se je lansko leto nanovo poživila. Izseljevanje sicer po vojni ni toliko pomena kot v prejšnjih časih ter je v prvih letih po svetovni vojni skoraj ponehalo, oziroma se je kompenziralo s povratniki. Ko smo se pa s stabilizacijo dinarja povrnili zopet v primeroma normalne gospodarske razmere, so naši ljudje zopet v večji meri jeli iskati zaslužka v inozemstvu, in ker so združene države takorekoč zaprte, se je tok obrnil deloma v Južno Ameriko in Kanado, deloma pa v različne države na kontinent, predvsem v Francijo, Belgijo, Holandijo, dočim je v Nemčiji še veliko naših ljudi iz prejšnjih časov, in radi tega bo Rafaelova družba predvsem imela gojiti skrb za vzdrževanje verske, moralne in narodne zavesti med našimi rojaki po evropskih državah. Temu delu se je posvečala Rafaelova družba že v preteklem letu in je vzdrževala dokaj živahne stike z našimi kontinentalnimi izseljenci in njihovimi društvi.

Ustanovitev družbe lansko leto je dala pobudo, da so se javni faktorji v veliko izdatnejši meri začeli zanimati za reševanje izseljenškega problema. Z zadovoljstvom jemljemo na znanje, da se usvajajo zahteve, oziroma resolucije, sprejete na lanskem občnem zboru. Tako se ravno sedaj nahaja v Nemčiji min na razp. g. dr. Andrej Gosar na čelu posebne komisije, z nalogo, da sklene z Nemčijo konvencijo, ki bi našim ljudem zagotovila ugodnosti tamošnje socialne zakonodaje. Slična namera obstoji tudi glede drugih držav, iz česar lahko razvidimo, da sedanji minister za socialno zakonodajo gospod Stjepan Barič v polni meri vodi račun glede ljudskih zahtev na tem polju.

Tudi druga lanska resolucija je že postala dejstvo in danes že posluje v novi palači Delavske zbornice oblastni izseljenški urad, ki je posebnost dobil pred kratki radi tega, ker je tudi mariborska oblastna skupščina sprejela uredbo o ustanovitvi tega urada in sicer skup-

no z ljubljansko oblastjo, tako da moremo na vedeno uredbo pozdravljati s tem večjim veseljem, ker predstavlja prvi začetek za ustvarjenje skupne uprave zedinjene Slovenije. V navedenem uradu imamo torej sedaj ustvarjeno stabilno bazo, okoli katere se mora koncentrirati delovanje vseh organizacij in posameznikov, ki se s tega ali onega vidika zanimajo za izseljenško vprašanje. Večino praktičnega, informativnega dela bo sedaj Rafael. družba odstopila oblastnemu izseljenškemu uradu, ki bo pa na drugi strani brez dvoma z veseljem pozdravil vsako inicijativo in pobudo, kako skrbeti za verski, narodni ali gmotni prospek naših izseljencev.

Treba bo posvetiti primerno skrb tudi našim ljudem, ki se selijo iz Slovenije v druge kraje Jugoslavije kot delavci, služkinje itd., posebno kar se tiče velikih mest kot so n. pr. Belgrad, Zagreb, Split itd. Tudi vprašanje notranje kolonizacije se bo moglo obravnavati v zvezi z delovanjem gori omenjenega izseljenškega urada. Kot smo že poudarili, je na občnem zboru Rafaelove družbe prevladovalo in se od vseh navzočih usvojilo mnenje, da je treba, kar se tiče Slovenije, vse skrbstvo za izseljence v tej ali oni smeri voditi v ozkem sporazumu z ljubljanskim izseljenškim uradom, oziroma s sosvetom, ki se bo v kratkem ustanovil.

Ob zaključku je bil za tekoče leto izvoljen sledeči novi odbor: Gospod kanonik Volc, kot delegat škofijstva, g. Val. Tomc, g. Fran Gabrovšek, P. Kazimir Zakrajšek, gospa Dolenčeva, g. Vinko Zor, g. Franc Erjavec, g. Franc Fink in g. F. Miklavčič, dočim se bo delegat oblastnega odbora določil pozneje. Za preglednika sta izvoljena g. Valentin Sitar, župnik v Zagorju in Jos. Lindič. F. M.

Sport

JESENSKE TEKME.

Ilirija : Primorje. V soboto se je na igrišču Ilirije v Ljubljani vršila končna tekma jesenskega turnirja med štirimi ljubljanskimi klubi. Primorje, prvak Slovenije, je imelo slab dan. Tekma je končala s 3 : 9 v korist Ilirije.

I. SSK Maribor : SK Svoboda. V Mariboru se je končala jesenska tekmovalnica za nogometno prvenstvo. Nadaljevanje 25 minut prvenstvene tekme od prejšnje nedele se je končalo z 2 : 0 za Maribor. Končni rezultat je torej 9 : 0 za Maribor.

Železničar Maribor : SK Železničar Zagreb. Pri tekmi so bili poraženi Zagrebčani z 4 : 1 (3 : 1).

Zagreb. Hašk : Gradjanski 4 : 3. Belgrad. Jugoš : BSK 3 : 2 (sob-ta), BSK : Bečkerek 6 : 0.

Dunaj. Vienna : Nikolson 2 : 1. — Rapid : WSK 0 : 1.

Italija : Nizozemska.

Milan, 2. dec. (Tel. »Slov.«) Tu se je vršila nogometna tekma med zastopstvom Italije in Nizozemske. Zmagala je Italija s 3 : 2 in 1 : 2. Prisostvovalo je 30.000 gledavcev.

Sportni dogodki

Nemški častniki Barnekow, Schmalz in Nagel so se udeležili tekmovalnega jahanja v New Yorku in so zmagali. Prireditelj označilo kot velik družabni in sportni dogodek. Sprejema v New Yorku ne morejo prehaliti, najodličnejše osebe so bile zraven, vse v fraku in veliki toaleti.

Tako sport družji. Prej kot povsod drugod so se našli po vojni narodi na sp rtem polju. V Ameriki med vojsko in v prvih letih po vojski nisi smel na cesti nemško govoriti: sport je prebil led. Ko sta bila nedavno nemška dva aviatika tam, si prvič zopet videl združeni zastavi ameriške in nemške. In sedaj beremo celo, da je franc ski igralec tenisa Borotra imel na zadnji prireditvi v Düsseldorfu nemški nagovor. Kdo bi bil to kdaj po vojski misliti! — Borotrova rojaka Ramilona hočejo poslati v boj proti Karlju Koželuhu; pisali smo, da je Ramillon ugnal Najucha in Burkeja. — Wilsova Helena bo prišla na Riviero igrat in z njo cela armada Amerikancev; pripravljajo pravo invazijo. — Za spremembo enkrat so Avstralci premagali Angleže, 7 : 5, in sicer država Novi Južni Wales.

In zopet za spremembo je v grško-rimski rokoborbi položil Huhtanen Petroviča na široka pleča, Petrovič pa Steinbacha. Nemec Richter in Amerikanec Irsa sta se borila neodločeno.

V boksu veliko novega. Schmeling dobiva po prvem njegovem uspehu, proti Monteuju, pr nudbo za ponudbo. Če se bo res boril proti Sherkeju ali proti De Kuhu, bo to prav zelo trd oreh. Sharkeya imenujejo tudi kot nasprotnika Paolina, in Dempsey se bo tudi morda s Paolinom boril. Firpo, nad 100 kg težki orjak z argentinske kampe, je podpisal dogovor za borbo z Renaultom in Robertjem. 125 kg je bil težek Carnera, ko je nastopil proti Argentincu Islas, ki ima tudi nad 100 kg; vsak je nad 2 m visok. Carnera za par centimetrov višji! Vse se je treslo, ko sta se gugala tja in sem; zmagal je Carnera, a to pot samo po točkah. Carnera je Furlan. — Bert zloa je italijanska boksa zveza črtela kot člana, »iz vzrokov moralnega značaja«. Je moralo že kaj težkega biti.

Italijo, Nemčijo, Švico in Šele na četrtm mestu Jugoslavijo so povabili na tekme za srednjeevropski pokal; pravijo, da so tekme z Jug slavijo slaba kupčija. — Babič je sedaj igralec pri dunajskem Rapidu; tkoj pri prvi igri ga je Tandler tako nesrečno pahnjal, da si je bil z Mi Babič desno roko; par dni nato je dobil poročilo, da mu je mater zadela kap. — V začetku decembra bodo igrali Po-

ljaki v Carigradu proti Turkom. Vse drugo o nogometu itd. smo priobčili v sredo.

100 km od Kapskega mesta je oddaljeno naravno dirkališče, kjer bo poskušal zboljšati Campbell svetovni avtomobilni rekord (sedaj 333 km). 82 km je dirkališče dolgo, 16 široko, obstoji iz izsušenega blata; tako je gladko in ravno, da voziš lahko s hitrostjo 120 km, ne da bi se z roko krmila dotaknil. Tako pripoveduje Campbell. Torej ni v Sahari nič pripravnega dobil. Ali pa poročevalci ne vedo, kaj je Sahara.

200 rekordov so napravili letos v Ameriki; največ Marta Korelius, 10. Osem jih je napravil Kojac.

Avstrijec Wessely se je povzpel v Amsterdamu v desetletboju na sedmo mesto. Sedaj trenira in se bo udeležil v bodočem letu ogrskih in angleških prvenstvenih tekem, leta 1930. nemških bojnih iger in leta 1932. zopet olimpijskih iger, če bo ostal v formi. — Poročali smo, da je postal Pate v francoskem ministstvu tajnik za telesno vzgojo; to je toliko kot sportni minister. Nemci kličejo na p snemanje. Kdaj bo pri nas kaj vsaj približno podobnega!

TEKME ZA GOSPOSVETSKI POKAL.

SK Ilirija absolvirala letošnji nogometni turnir za prehodni Gosposvetki pokal v sporazumu z Jugoslovansko M-tico prihodnji praznik in nedeljo 8. in 9. t. m. Odbor SK Ilirije vabi s tem k sodelovanju vse klube LNP, v prvi vrsti pa ljubljanske klube. Prijavni rok je z ozirom na bližnjo termina do torka 4. t. m. opoldne. Prijave naj se naslovijo na SK Ilirija, Krsnikova ulica 3-II, obenem naj vsak klub imenuje po enega delegata v medklubski odbor, ki izvede te tekme. Propozicije so bile že opetovano objavljene, na željo jih dostavi zainteresirani klub m tajništvo SK Ilirije. Prva seja medklubskega odbora se bo vršila v torek, 4. t. m. ob 20 v kavarni »Evropac«.

Turistika

T. K. Ska'a. Člane, ki še niso vpisali kontrolne pole za novembarski termin, t. j. za letno sezono nujno pozivamo, da to takoj store. Formulariji kontrolnih pol se bodo v bodoče dostavljali članom po pošti. — Odbor.

Uboj v Hrastju pri Cerkljah

(Novomeška porota.)

Janez Pegan, užitkar iz Hrastja št. 11 pri Cerkljah, je bil obtožen, da je dne 21. oktobra 1928 v Hrastju v sovražnem namenu udaril z gnojnim vilami Janeza Gramca po glavi, tako da je ta umrl in torej zakrivil hudodelstvo uboja.

Posestnik Janez Gramc se je vrnil v nedeljo dne 21. oktobra popoldne med 4 in 5 z vozom iz Samobora domov v Hrastje. Bil je močno vinjen ter se je pri hoji gibal in epotekal. Na dvorišču svoja sosedna Benčina je zapazil užitkarja Janeza Pegana, na katerega je bil jezen, ker je podpisal Peganovemu sinu poročstvo za 14.000 Din ter se je bal, da mu moral to vsoto sam plačati. Zato je začel nad Peganom kričeti. Le ta se mu je po par besedah na prigovarjanje žensk umaknil na svoje dvorišče. Pijni Gramc je šel za njim in naprej čez plot nanj kričal, nato se je pa zagnal proti Peganu. Pegan je pobral vile, stopil proti Gramcu, in ga sunil z gnojnimi vilami v glavo, nato pa še enkrat udaril po glavi, tako da se je Gramc takoj zgrudil na tla. Doma je ležal Gramc še tri dni v nezavesti. Nato so ga odpeljali v bolnico, kjer je pa že prvi dan izdihnil.

Pri razločevanju se je ugotovilo, da je bila Gramcu zlomljena čreplinja na desnem senu ter da je umrl vsled krvavitve v možganih in vnetja možganske mrene.

Pegan se je zagovarjal silobranom. Trdil je, da ga je Gramc sovražil in da mu je že večkrat grozil. Priznal je, da je bil Gramc ob priliki napada brez vsakega orožja, vendar pa se ga je bal, ker je bil Gramc večji in močnejši od njega. Tudi se je izgovarjal s tem, da je bil Gramc nasilen človek, ker je bil že obsojen rdi hudodelstva ubja. Zupanstvo in orožniki so potrdili, da je bil res pred 23 leti Gramc kaznovan radi hudodelstva uboja, toda vpoznejših letih ni kazal nasilnosti in se ga ljudje niso bali.

Po sklenjenem dokazovanju, tekem katerega so bile zaslišane le štiri priče in sedna izvedenca, je porotni sodni dvor stavil na por tnike glavno vprašanje glede hudodelstva uboja, dodatno vprašanje glede opravičenega silobrana in eventualno vprašanje glede prekoračenega silobrana. Porotniki so zanimali prvi dve vprašanji, potrdili so pa vprašanje glede prekoračenega silobrana, naker je bil Pegan obsojen na 6 mesecev strogega zapora.

Miklavžev večer v »UNIONU«

dne 5. decembra ob 7 zvečer

Danes tretji dan predprodaje vstopnic v Unionu pred veliko dvorano. Že prvi dan se je prodalo mnogo vstopnic, kar znači, da je za ta Miklavžev večer veliko zanimanja in se s tem najbolj priporoča. Za to svetujemo vsem, ki nameravajo in žele posetiti to dostojno in veličastno prireditve, da si pravočasno okupijo vstopnice. — Predprodaja vstopnic se vrši danes od 3 do 7 zvečer.

Cene vstopnic: Družinske v 3, 12, 10, 8 D; otroške (t. j. za one otroke, ki jih obliari Miklavž) 2 D; balkonske 12 Din; galerijske 8 D; stojšča 5 Din.

Za Miklavža! DRUŽINSKA PRATIKA

za leto 1929

je izšla in se dobva po vseh knjigarnah in trgovinah po celi Sloveniji v izredno lepi oremi in z zelo bogto vsebino.

Cena komadu Din 5.— brez poštnine.

Zahtevajte povsod le to edino našo „Druž. pratiko“

Za 'Miklavža' in 'božič'

Na primernejša darila so: volnene in litor nogavice, rokavice, triko perito, nuloverti, vestje za dame, gospode in otroke, žepni točbi, naramnice, kravate, srajce, ovratniki, ročne torbice, aktovke, dežniki, toaletna mila itd.

od 1. XII. 1928 do 5. I. 1929

10% popusta od starih cen, zato izrabte priliko!

Leop. Josip Petelinu, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika za vodo.